

A Délvidéki nemzeti kisebbség zaklatása és jogsérelme 2006-ban

írta Bozóki Antal,

az ARGUS Vajdasági Magyar Kisebbségügyi Civil Szervezet elnöke

2006 évi kronológia

Az újvidéki székhelyű Árgus – Vajdasági Magyar Kisebbségügyi Civil Szervezet a 2000. október 5-i hatalomváltás óta figyelemmel kíséri az emberi és nemzeti kisebbségi jogok megvalósulását a Vajdaságban.

Az egyesület eddig két kisebbségjogi évkönyvet és egy külön kiadványt jelentetett meg a vajdasági kisebbségek zaklatásáról. Az utóbbi kiadványt megkapták az európai parlamenti tényfeltáró delegációjának tagjai is, amely 2005. január 29-től 31-ig a Vajdaságban és Belgrádban vizsgálódott a nemzeti alapú incidensek okairól.

Az egyesület honlapján (<http://www.argus.org.yu/>) közli a kisebbségi jogokról szóló belföldi és nemzetközi dokumentumokat, valamint ezeknek a jogoknak a gyakorlati megvalósulásával kapcsolatos írásokat.

Az eddigi gyakorlat folytatásaként, az Árgus – a sajtóértesülések alapján – a 2006 évre vonatkozóan is elkészítette a vajdasági nemzeti kisebbségek zaklatási és jogsértési eseteinek kronológiáját. Az esetleírások során a lehető legjobban a igyekeztünk a tényekre és a kiegyensúlyozottságra törekedni, azzal a meggyőződéssel, hogy csak így lehet a kérdés valódi súlyát érzékelni és felmérni. Reméljük, hogy ezzel is elősegítjük a tanulságok levonását, valamint jobb és hatékonyabb munkára ösztönözzük a hatóságokat.

- 2006. 01. 06.**: Halálosan megfenyegették Bálint Sándort, a Vajdasági Kormány tájékoztatási titkárhelyettesét, a Magyar Szó egykori főszerkesztőjét. A rendőrség miután megtalálta a fenyegetőt, arra hivatkozott, hogy a magyar provokálta őt.
- 2006. 01. 30.: Betörték a nagybecskereki Petőfi Sándor Művelődési Egyesület ablakait, miközben ott ülést tartottak, a rendőrség szerint nincs nemzeti alapja az ügynek.
- 2006. 02. 01.: A szerb hatóság nem engedte be Szerbiába az érvényes útlevéllel rendelkező Torockai Lászlót a magyarországi Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom elnökét, semmilyen indoklást nem adtak, majd közölték vele, hogy „felsőbb körökből érkezett utasítás érkezett” ezért nem engedhetik be és visszafordították.
- 2006. 02. 04.: Egy iskolai nyelvtankönyv címlapján „elmehetnél” és „el fogtok süllyedni” példamondatok szerepeltek a magyar nyelvi felvételi vizsgára való felkészítő példatár fedőlapján, míg ugyanannak a szerb példányán pozitív, a gyermekeket motiváló példamondatok. A vizsgálat véletlen történést állapított meg.
- Többször is megfenyegették a Szabadkán megjelenő horvát hetilap szerkesztőségét, hasonló eset korábban is történt, de azóta sem tudnak semmit a vizsgálatról.
- 2006. 02. 06.: „Halál a magyarokra” felirat Újvidéken. A rendőrség valószínűleg nem indít vizsgálatot az ügyben.
- 2006. 02. 24.: Nagybecskereken két héttel kihelyezése után festékekkel áthúzták a magyar feliratot a többnyelvű helységnévtáblán.
- 2006. 02. 24.: Nagybecskereken a városi ünnepség egyik szónoka minden következmény nélkül becsmérlő és sértő módon nyilatkozott a magyarokról.

- 2006. 02. 28.: Két teljesen hasonló eset (temerini szerbverés illetve az újvidéki magyarverés) teljesen eltérő bírósági megítélése, a szerbverő magyarok öten, összesen 61 évet kaptak, a magyarverő szerbek hatan összesen 14 évet.
- 2006. 03. 01.: A délvidéki Magyar Polgári Szövetség (VMSZ) a nemzeti alapú kettős mérce alkalmazásának egyértelmű bizonyítékát látja a szerbiai bíróságok ítélete mögött, amellyel 61 év börtönbüntetésre ítélte az 5 temerini magyar fiút, akik alkohol hatása alatt bántalmaztak egy ugyancsak ittas, és unalmaskodó szerb embert a piactéren.
- 2006. 03. 11.: Tóbán nemzeti alapon bántalmaztak három magyar nemzetiségű fiatalembert, a rendőrség csak másnap jelent meg a helyszínen, arra hivatkozva, hogy nem kapták meg a hívást.
- 2006. 03. 14.: Belgrádban Somogyi Ferenc magyar külügyminiszter és Vojislav Koštunica szerbiai kormányfő megállapították, hogy a vajdasági magyarság helyzete bizonyos mértékben javult, csökkent az incidensek száma.
- 2006. 03. 21.: A kikindai rendőrségen súlyosan bántalmazták Kalocsányi Mihályt, ami miatt az orvos kénytelen volt kórházba utalni Kalocsányit. A feltételezhető túlkapások miatt 12 felelős beosztású személyt ideiglenesen eltávolítottak munkahelyéről.
- 2006. 03. 21.: Brutális rablótámadás áldozata lett a közismert szabadkai Gubás házaspár. Családi házukban állarcosok törtek rájuk a hajnali órákban, és pénzt, ékszert követeltek. A betörők fizikailag is bántalmazták Gubás Ágotát, amit beteg férje kénytelen volt a tolokocsijából végignézni. A rendőrség hivatalos közleményt ígért a történetekkel kapcsolatban.
- 2006. 03. 31.: Betörő járt Kasza Mihály szabadkai lakos házában. A házba akart bejutni, de Mihály ezt magakadályozta, és dulakodni kezdtek. A betörő menekülés közben visszalőtt Mihályra, akinek a térdébe fűrődött a golyó.
- 2006. 04. 02.: A belügyi titkárság feljelentést tett a szabadkai Dusnoki Tibor Džiber ellen hamis feljelentés, valamint nemzeti, faji és vallási türelmetlenség szítása miatt. Dusnoki március 30-án feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, miszerint arcát és kezét vagdoszták össze, mert magyarul beszélt a mobiltelefonján. A rendőrség a nyomozás közben kiderítette, hogy a támadás oka Dusnoki háromszáz eurós tartozása volt.
- 2006. 04. 12.: Az újvidéki Telepen egyedül élő magyar nemzetiségű asszonyt két ismeretlen, állarcos fegyveres éjjel fél három körül a házában megtámadott, megkötözött, majd kirabolt. Az asszony, a hatékony nyomozás érdekében, a neve elhallgatását kérte.
- 2006. 04. 24.: „Halál a magyarokra” felirat jelent meg Szentmihályon és Jankahídon.
- 2006. 05. 05.: Fordulat született a zentai kaszárnnyában megvert magyar kiskatona ügyében. A Szabadkai Kerületi Bíróság elfogadta a vádlottak ügyvédjeinek és a zentai községi ügyésznek a fellebbezését, és az ügy visszakerült újratárgyalásra a Zentai Községi Bíróságra. Kovács Mátyás gombosi fiatalembert 2005. júniusában két szerb nemzetiségű katonatársa annyira megverte, hogy el kellett távolítani a lépét. Az ügy azonnal a zentai községi bíróságra került, és hét főtárgyalás után 2005. november 25-én hirdettek ítéletet. A verekedésben résztvevő Pavle Milovanović stanišići fiatalembert súlyos testi sérülés okozása miatt 1 év és 10 hónap letöltendő börtönbüntetésre ítélték, Vladimir Pupovac karlócai fiatalembert a verekedésben való részvételért találták bűnösnek, ő 6 hónap letöltendő börtönbüntetést kapott, a gombosi fiú pedig kártérítést követelhet.
- 2006. 05. 16.: Üzletek és szórakozóhelyek tizenöt ablakát törte be Mirko T. 23 éves topolyai lakos a város központjában. A rendőrség a helyszínen elfogta és bűnvádi feljelentést tett ellene.
- 2006. 06. 08.: Temerinben két szerb fiatal bántalmazott egy magyar nemzetiségű fiatalot, a kikerülő rendőrség a magyar félt is eljárás alá vonta, és nem vélt felfedezni nemzeti alapot az ügyben.
- 2006. 06. 20.: Felgyújtották Németh János zentai ügyvéd irodáját.
- 2006. 06. 21.: „Öld le, vágd le a szlovákokat, hogy ne létezzen többé” és hasonló jelmondatokat kiabáltak kokárdás szerb sapkát viselő fiatalok egy focimeccset követően Petróc utcáin. A rendőrség nem fogatosított intézkedést.
- 2006. 06. 25.: Temerinben egy 15 fős szerb csoport bántalmazott egy ötfős magyar

nemzetiségű csoportot, a rendőrség a sértett ellen is indított eljárást, nem kezeli az ügyet nemzeti alapon történt támadásként.

- 2006. 06. 29.: Fekete festékkel átfestették Nagybecskerekén a magyar feliratokat a helységnevtáblákon.
- 2006. 07. 01.: Sírnyalás Temerinben. A helyszínelő vizsgálóbíró kijelentette, hogy az ismeretlen tettesek két héttel ezelőtt virágvázakat forgattak fel, virágokat dobáltak szét, Jézust ábrázoló figurákat feszítettek le a síremlékekről, több sírkeresztet pedig megfordítva támasztottak a síremlékekhez. Akkor mintegy 12-13 sírt gyaláztak meg a tettesek. A bejelentés alapján indult vizsgálódás során három helyen találták meg, hogy a sírrongálók ismét lefeszítették az emlékművekről a Krisztust ábrázoló szobrocskákat. A nyomozás mindkét esetben folyik.
- 2006. 07. 03.: Szili Kartalin, a Magyar Köztársaság Országgyűlésének elnökének és Predrag Marković, a szerb parlament elnökének topolyai templom századik évfordulóján tartott sajtótájékoztatóján Marković kijelentette, hogy „az első félévben hetven százalékkal kevesebb nemzetiségű incidens történt, így remélhetjük, hogy a következő találkozón ez a téma már nem szerepel”.
- 2006. 07. 04.: Az újvidéki Szabadság híd közelében egy négy fiatalból álló szabadkai magyar nemzetiségű társaságot bántalmazott egy hét-nyolc fős, huszonévesekből álló szerb csoport miközben azt mondták nekik, hogy „most beszéljenek magyarul”. A rendőrség eljárást indított.
- 2006. 07. 07.: A Szerbiai Legfelsőbb Bíróság mint alaptalant elutasította az Újvidéki kerületi Bíróság és a Szerbiai Legfelsőbb Bíróság jogerős ítélete törvényességének kivizsgálását a temerini gyilkossági kísérlet ügyében elítélt öt temerini fiatalember ellen. Az erre irányuló kérelmet az elítéltek nyújtották be.
- 2006. 07. 15.: A Szerb Radikális Párt képviselői a község nemzeti kisebbségeit gyalázták. Bojan Kostreš, a tartományi képviselőház elnöke a párt betiltását követelte a köztársasági ügyésztől.
- 2006. 07. 20.: Éjjel Kosovo függetlenségét, a Délvidék szabadságát követelő, a szerbeknek halált „kívánó”, s őket Koszovóba küldő, zöld festékszóróval festett falfirkák jelentek meg Zenta belvárosának különböző pontjain. Az ismeretlen elkövetők ellen a rendőrség nyomozást indított.
- 2006. 07. 21.: Zentán Zsíros Jankelić Anikó, a képviselőtestület elnöke és Juhász Attila polgármester saját kezűleg fogott hozzá a több épületen megjelent szerbellenes falfirkák eltávolításához.
- Bojan Pajtić, a Tartományi Végrehajtó Tanács elnöke közleményben ítélte el a zentai szerbellenes falfirkák megjelenését.
- 2006. 07. 22.: Kasza József, a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke elítélte a zentai szerbellenes grafitokat.
- 2006. 07. 23.: Újvidéken a Városi temető bejáratán a falfirkáló a Szerbiai szerbeknek! felirat alá a négy csiholót pingálták, aláírták a nevüket, majd a Halál a magyarokra! üzenettel zárták.
- 2006. 07. 29.: A klisai (Újvidék) rendőrállomáson brutálisan megverték négy, a városszéli Nagyréten lakó roma származású fiatal.
- 2006. 07. 31.: A második toleranciatáborban, amelyet a magyar és a szerb parlament szervezett, kitűnt, sem a szegedi magyar, sem a belgrádi szerb diákok nem voltak teljesen tisztában azzal, hogy léteznek vajdasági magyarok. A belgrádi szerb elitdiákoknak nem teljesen világos, hogy a Szerbia területén élő magyarok honnan és mikor keveredtek ide. Egy szegedi elitiskolában tanuló fiatalember pedig azt hiszi, hogy a vajdasági magyarok eleve szerbek.
- 2006. 09. 07.: A Szabadkai Kerületi Bíróságon ítélet született a magyarkanizsai gyilkosság ügyében, amikor is 2005. szeptember 24-én Goran Tijović 42 éves férfi öt pisztolylövéssel kioltotta a 32 éves Sarnyai József életét. Az elkövető öt évet és tíz hónapot kapott a gyilkosságért, további négy hónapot pedig az engedély nélküli fegyvertartásért.
- 2006. 09. 12.: A VMSZ magyarkanizsai alapszervezetének elnöksége megdöbbenve vette tudomásul a Szabadkai Kerületi Bíróság ítéletét, és ezzel kapcsolatban közleményt adott ki.

- 2006. 09. 19.: Megdöbbenéssel fogadtuk a Szabadkai Kerületi Bíróságnak a magyarkanizsai gyilkosság tettese elleni ítéletét – közli a szenttamási Emberi Jogi központ. Számunkra felháborító az enyhe ítélet, mert ha párhuzamba állítjuk a „temerini esettel”, elképesztő méretű igazságtalansággal találjuk szembe magunkat. „Ezzel a magatartással Szerbia egyértelműen megcsúfolja a jogegyenlőség elvét, és nem hajlandó tiszteletben tartani az ország minden polgárának legalapvetőbb emberi jogait” – olvasható a közleményben.
- 2006. 09. 23.: Pancsován a Temes menti sétányon az arra járók egy holttestre bukkantak. A helyszínelés után a rendőrség közölte, hogy a 43 éves Pál Gézának, a pancsovai Aroma pékség-üzletlánc tulajdonosának holttestéről van szó, akinek a fején lőfegyverből származó sebet találtak.
- 2006. 10. 04.: Két év huzavona után lezárult Dušica Dulić és Zvonimir Perušić, az Újvidéki televízió és a Hrvatska riječ két újságírójának pere. A televízió a két újságíró ellen gyűlöletbeszéd vádjával tett feljelentést. A bíróság elutasította a televízió nyolcszáz ezer dináros kártérítési kérelmét.
- 2006. 11. 09.: Vajdaságban javult a nemzetiségek közötti helyzet, csökkent az incidensek száma, ugyanakkor több fontos jogszabály még nem született meg a kisebbségi ügyekben. Lépéseket tettek a hatóságok a kisebbségi nyelvek hivatalos használatának, illetve a kisebbségek rendőrségi és igazságügyi képviselőinek érdekében is – véli a brüsszeli Európai Bizottság.
- 2006. 11. 14.: Ismeretlen személyek sértő falfirkákat írtak és horogkeresztet festettek egy futaki ház falára. Megrongálták a kátyi katolikus templomot, olvasható továbbá a rendőrségi közleményben, amely szerint ismeretlen személy göröngyökkel betörte a templom három ablakát.
- 2006. 11. 15.: A zombori községhez tartozó Monostorszeg (Bački Monoštos) polgárai az állami szervek segítségét kérték a szerbek veszélyeztetettségről beszélő Slobodan Živković helybéli lakos ellen. Živković a példátlan gyűlöletbeszédet a zombori Spektar és Kanal 54 tévéállomásokon mondta el. Nacionalista kilengés volt ez a többségében horvát nemzetiségű helység polgárai ellen, nem kis nyugtalanságot keltve soraikban.
- 2006. 12. 09.: Az összesen 61 év letöltendő börtönbüntetésre ítélt öt fiatal úgy tartja, hogy az egész folyamat, és az Újvidéki Kerületi Bíróság és Szerbiai Legfelsőbb Bíróságának ítélete, amellyel jóváhagyta az elsőfokú ítéletet, súlyosan sértik az emberi és a kisebbségi jogait, az Emberi Jogok Európai Konvencióját, meg a Szerb Köztársaság Alkotmányát is, a Szerb Köztársaság Alkotmányának 170. szakasza alapján alkotmányos fellebbezést nyújtottak be.
- 2006. 12. 27.: Sírgyalázók jártak az újvidéki Futaki úti katolikus temetőben. A Knićanin vajda és a Puskin utcákat összekötő temetői út mentén legalább hét sírhelyet rongáltak meg az ismeretlen tettesek.
- 2006. 12. 30.: Nagy Ferenc, Magyarország szabadkai főkonzulja az újvidéki Futaki úti katolikus temetőben megtekintette a ledöntött sírtáblákat.

Bozóki Antal

Újvidék, 2007. január 3.

*** Források:**

1. *Árgus Vajdasági Magyar Kisebbségjogi Civil Egyesület tanulmányai* (<http://www.argus.org.yu/>)
2. *Becsey Zsolt Európai Parlamenti képviselő tanulmánya: A vajdasági magyarság nehézségei, 2006. október 30.* (<http://becseyzsolt.hu/>)
5. *Emberi Jogi Központ* (<http://www.humanrightscenter.net/hu/>)
4. *Magyar Szó* (www.hhrf.org/magyarszo)
5. *VajdaságMa* (www.vajdasagma.info)

** A dátumok nem az esemény, hanem a sajtóban való közzététel napját jelölik.

